

NORSK
PSYKOLOG
FORENING

UTFYLLENDE BESTEMMELSER

FOR DET OBLIGATORISKE PROGRAMMET I
SPESIALITETEN I FAMILIEPSYKOLOGI

Utfyllende bestemmelser for det obligatoriske programmet i spesialiteten i familiepsykologi

(Vedtatt av sentralstyret 4. juni 2015 med ikrafttredelse 1. juli 2015)

Definisjon

Spesialister i familiepsykologi har særskilte kunnskaper om relasjoners betydning for menneskers fysiske helse, psykiske helse og sosiale fungering. Fagområdet hviler på to fundamenter; En psykologisk behandlingstradisjon, og på psykologi som vitenskapelig tradisjon med utvidet vekt på støttedisipliner som filosofi, språkvitenskap og samfunnsvitenskap. Moderne familieterapi baserer seg på teori og praksis som omhandler systemisk og konstruksjonistisk forståelse, kommunikasjonsteori, utviklingspsykologisk teori, atferds- og kognitiv psykologi og narrative, løsningsorienterte, dialogiske og samarbeidsorienterte forståelser. Familieterapeuter har kunnskap som muliggjør arbeid med individ, familie, nettverk og samfunnsmessig kontekst med særlig vekt på familiens særegne trekk og plass i samfunnet. I dette perspektivet hører også med en forståelse av familien i et livsløpsperspektiv og de mest alminnelige overgangskriser som kan møte familiemedlemmer i dette livsløpet.

Praksis

Av det totale praksiskravet på 5 årsverk er det knyttet 3 årsverk praksis til det obligatoriske programmet i familiepsykologi. I løpet av de 5 årsverkene skal psykologen arbeide innenfor minst 2 tjenester.

Av den totale praksistiden på fem årsverk skal minst ett årsverk være i den tjenesten psykologen har minst av.

Praksis i familievern og barnevern sidestilles med praksis i øvrige kommunale tjenester og spesialisthelsetjenesten. Praksis kan søkes godkjent på forhånd.

I løpet av de tre årene praksis med familiepsykologi skal psykologen ha:

Omfattende erfaring med (tilsvarende 1 gang hver uke):

- Å utvikle behandlingsopplegg med utgangspunkt i familiens/individens preferanser og mål
- Familiearbeid med flere familiemedlemmer og større system tilstede.
- Å arbeide med familier i krise og/eller konflikt

Hyppig erfaring med (tilsvarende en gang hver måned):

- Tverrfaglig samarbeid i og mellom systemer og med flere ulike tjenesteytere

- Barn/ungdom i familierterapi
- Relevante kartleggings og samtaleverktøy
- Bruk av diagnoser og utredning
- Reguleringsorienterte og stabiliserende terapeutiske prosesser
- Familierterapi med minoriteter
- Parterapi
- Å formidle kunnskap som gir familien/brukerne grunnlag for å gjøre egne valg
- Å yte tilgjengelig tjenester ved å tilpasse møtepunkt og behandlingens varighet til den enkeltes behov der det er mest hensiktsmessig (kontor, skole, hjemme, andre kommunale tjenester, arbeidsplassen etc.)

Noe erfaring med (i løpet av praksisperioden):

- Å arbeide i et generasjons- og slektsperspektiv
- Å arbeide i familier med minoritetsbakgrunn
- Co-terapier og reflekterende prosesser
- Å vurdere, avdekke og arbeide med faktorer som påvirker psykisk helse vold, traumer, rus og psykososiale belastninger

Veiledning

Minst 120 timer av veiledningen skal være veiledning i familiepsykologi i tilknytning til praksis i det obligatoriske programmet. Veileder skal være spesialist i familiepsykologi. Etter særskilt vurdering av fagutvalget for spesialiteten i familiepsykologi kan annen type psykologspesialist godkjennes som veileder hvis denne har tilsvarende kompetanse. I spesielle tilfeller, og etter individuell søknad, kan psykologen få forhåndsgodkjent veiledning i inntil 40 timer av erfaren psykolog som ikke er spesialist.

Veiledning på praksis og skriftlig arbeid skal bidra til utvikling av spesialistkompetanse.

Veiledningen reguleres av egne utfyllende bestemmelser for veiledning. Veiledningen skal ta utgangspunkt i den kunnskap, verdier og erfaringer som utgjør grunnlaget for arbeid som psykologspesialist. Veiledningen skal gi en erfaren kollegas perspektiv på psykologens arbeid og skal bestå av faglig tilførsel, korrigeringer og råd, samt gi psykologen mulighet for kontinuerlig selvrefleksjon.

Det inngås en gjensidig standardkontrakt for veiledning før veiledningen starter og gjøres løpende i veiledningstimene og gjennom veiledningsattest etter endt veiledning.

Det er et mål at veiledningen skal bidra til å øke psykologens kompetanse (kunnskaper, ferdigheter og holdninger) gjennom utviklingsstøttende og korrigerende tilbakemeldinger på praksis. Veiledningen skal også fremme etisk forsvarlig praksis og høy kvalitet på tjenestene. Det er et mål at veiledningen skal føre til økt bevissthet om egne holdninger og eventuelt til holdningsendringer.

Veileder vurderer psykologens faglige progresjon samt læringsutbytte i tråd med målbeskrivelsen for utdanningen. Veileder skal se til at psykologen arbeider i overenstemmelse med gjeldende lover, prinsipperklæringen om evidensbasert praksis og etiske prinsipper for nordiske psykologer.

Veileder har ansvar for både formativ og summativ vurdering av psykologens kompetanser. Den formative vurderingen har til formål å vurdere psykologens progresjon og utvikling underveis i veiledningen. Utviklingsmålene gjennomgås og det reflekteres over hva som er hensiktsmessige læringsaktiviteter og fremtidige mål. Den summative vurderingen har som formål å vurdere psykologens læringsutbytte etter endt veiledning.

Formativ vurdering skal gjøres så ofte som det er formålstjenlig med utgangspunkt i innlevert materiale/dokumentasjon/demonstrasjon av kompetansene og de kriteriene som er fastsatt av spesialistutvalg i målbeskrivelse. Veileder har ansvar for å vurdere psykologens kompetanser både underveis i veiledningsprosessen og ved avslutning. Det forutsettes at psykologen blir gjort kjent med veileders vurdering fortløpende i veiledningen.

Summativ vurdering av det faktiske læringsutbyttet skal gjøres ved avslutning av veiledningsforholdet og dokumenteres i attest. Veileder skal utstede veiledningsattest ved avsluttet veiledningsforhold etter Norsk psykologforening mal for veiledningsattest innen 4 uker etter at veiledningen er avsluttet.

Obligatoriske kurs

Målet med kurssekvensen på minimum 96 timer over 1,5-2 år er å øke deltakernes forutsetninger for å kombinere forskningsbasert kunnskap, klinisk ekspertise, pasientens ønskemål i tråd med prinsipperklæringen om evidensbasert praksis i yrkesutøvelsen. Kursene skal også gi økte forutsetninger for å beskrive, analysere og begrunne valg av tilnærminger i praksis.

På kursene presenteres teori og metoder. Den teoretiske og metodiske kunnskapsoverføringen følges opp og aktualiseres gjennom gruppearbeid. De to første samlingene bør gi mer teoretisk kunnskap. De fire andre kursene bør være mer praktiske, men undervisningen bør bidra til at det reflekteres rundt makt, systemer gjennom erfaring/eksempler på anvendelse av konkrete metoder. Refleksjon rundt den familierapeutiske rammen og hva den inneholder. Alle samlinger, reflektere over hva det betyr for praksis å ha samtaler med voksne og barn sammen/ i samme rom.